

PERSBERICHT – 20 mei 2019

Groene gevels: bouwstenen voor klimaatadaptieve steden

Gevelgroen biedt een oplossing voor klimaatbestendige, duurzame steden: meer planten integreren op gevels is een noodzaak om extreme temperaturen, hevige regenval en een verarming van de biodiversiteit in verstedelijkte gebieden tegen te gaan. Hoe we allen muren kunnen vergroenen met planten werd wetenschappelijk gefundeerd én praktijkgericht gedemonstreerd door internationale topsprekers en specialisten van onderzoekscentra WTCB, PCS en Centexbel, Universiteit Antwerpen en beroepsorganisaties NAV, VCB, Bouwunie, AVBS en BFG op maandag 20 mei 2019 op het event ‘Groene gevels: bouwstenen voor klimaatadaptieve steden’, op het PCS te Destelbergen. De tijd van saaie grijze gevels in het straatbeeld is voorbij, luchtzuiverende muurtuinen worden de nieuwe trend.

Groene, levende gevels zijn hip. Ze verbeteren niet alleen het uitzicht, maar leveren ook een belangrijke bijdrage aan het klimaat binnen- en buitenshuis en aan de biodiversiteit. Verticaal groen draagt bij tot het zomercomfort van een gebouw en de stad door het reduceren van het hitte-eiland-effect, absorbeert geluid en zuivert fijn stof in de lucht. Groene wanden kunnen nuttig ingezet worden als geluidsscherm langs wegen of als visueel aantrekkelijk geluidsabsorptiepaneel in vergaderzalen of atria. Ze hebben de capaciteit om de levenskwaliteit van elk van ons te boosten: in ziekenhuizen of zorginstellingen kunnen ze bijdragen tot een sneller herstel of in kantoren kunnen ze de productiviteit verhogen. Het klimaat én de portemonnee zijn er dus bij gebaat. Verschillende types groene wanden zijn mogelijk. Zo zijn er grondgebonden groene wanden waarbij de planten wortelen in de bodem onderaan een gevel en LWS (Living Wall Systems) waarbij planten groeien in een organisch of inert substraat, zonder contact met de bodem. Bij Living Wall Systems is een irrigatiesysteem noodzakelijk. Deze systemen zijn dan ook prijziger dan grondgebonden groene wanden. Een overzicht van bedrijven die groene wanden plaatsen of er onderdelen voor aanbieden vindt men op de website www.gevelgroen.be.

Nationale én internationale topsprekers deelden op de studiedag ‘Groene gevels’ op het Proefcentrum voor Sierteelt (PCS) hun kennis met ons. De Oostenrijkse Vera Enzi, internationaal expert in groene infrastructuur, lichtte het Europese beleid toe en toonde inspirerende realisaties uit heel Europa. Het gerenommeerde Belgische architectenbureau Xaveer De Geyter Architects (XDGA) presenteerde ‘Meloep’, het Gentse voorbeeldproject van grondgebonden groene gevels. Het Italiaanse architectenbureau BOERI presenteerde de wereldwijd bekende, baanbrekende, groene projecten zoals de ‘Bosco Verticale’ in Milaan en recente projecten in de Lage Landen: een groene sociale woontoren in Eindhoven, een ‘verticaal bos’ in Utrecht en het ‘Palazzo Verde’ in Antwerpen. ‘s Namiddags deelden vakspecialisten hun kennis over groene gevels. Thema’s als plantkeuze, innovatieve substraten en klimhulp, waterbeheer (hoeveelheid toevoerwater, kwaliteit en recyclagemogelijkheden van het afvalwater), milieu-aspecten (resultaten LCA-studie – Life Cycle Analysis), akoestiek (resultaten van metingen op groene wanden, waaruit blijkt dat ze interessant zijn voor geluidabsorptie), irrigatie & onderhoud (met presentatie van een alternatief irrigatiesysteem, ontwikkeld in Vlaanderen en praktische uitleg over het onderhoud van groene wanden), de relatie tussen vegetatie en constructie (met focus op bomen: ruimte voor wortels en aandachtspunten bij inplanting) en waterzuivering (haalbaarheidsstudie naar de waterzuiverende capaciteit van groene wanden) kwamen aan bod. Prof. Roeland Samson van Universiteit Antwerpen demonstreerde één van de belangrijkste troeven van groene gevels: verticale tuinen zuiveren lucht van fijn stof en pollutanten. Hij presenteerde de resultaten van wetenschappelijk onderzoek dat dit onderbouwt en gaf aan wat de aandachtspunten zijn om de luchtzuiverende eigenschappen van groene gevels te optimaliseren. Zo spelen o.a. de inplanting en de plantkeuze een grote rol. Het komt er dus niet alleen op aan om op welbepaalde plaatsen groene wanden te creëren, maar ook ze op een specifieke manier op te bouwen. Simon Perneel, voorzitter van de Belgische Federatie Gevel- en Dakgroen kijkt vooruit naar de toekomst. Zullen we evolueren naar blauwgroene steden, met meer water en meer vegetatie? Welke kansen biedt dit voor welzijn en welvaart in Vlaanderen? Het project EcoCities van UHasselt brengt de ecosysteemdiensten van groene gevels en groendaken in kaart en zal een tool opleveren waarmee de economische valorisatie van groene wanden becijferd zal kunnen worden. Ongetwijfeld zeer interessant voor o.a. lokale besturen.

Ir.-architect Filip Dobbels, projectcoördinator ‘Groen Bouwen’ bij het WTCB rondde de studiedag af met een synthese van de resultaten van het onderzoeksproject ‘Groen Bouwen, groene gevels voor duurzame

gebouwen en steden'. Met steun van de Vlaamse overheid (Vlaio) werd gedurende vier jaar kennis over gevelgroen opgebouwd door het Belgische onderzoekscentrum voor de bouwsector (WTCB), onderzoekscentra voor sierteelt (PCS) en textiel (Centexbel), Universiteit Antwerpen en beroepsorganisaties van architecten, bouw- en tuinaannemers (NAV, VCB, Bouwunie, AVBS, BFG). Dankzij het onderzoek 'Groen Bouwen' is er in Vlaanderen meer objectieve en gefundeerde kennis over de voordelen en uitdagingen van groene wanden en een sterkere knowhow van de technieken en aandachtspunten. Bestaande systemen, technieken en materialen werden geoptimaliseerd en nieuwe werden ontwikkeld. Innovaties werden onderzocht, zodat hun implementatie in de praktijk vergroot kan worden. Zo kan een groeibegrenzer helpen om een grondgebonden groene gevel binnen de perken te houden en snoeiwerk te reduceren. Door middel van SAP (super absorberende polymeren) kan de kwaliteit van substraten gevoelig verbeterd worden, waardoor groene wanden minder gevoelig worden aan langdurige droogte. Uit het onderzoek blijkt de bestrijding van de taxuskever mogelijk door het toedienen van nematoden - microscopisch kleine aaltjes - via het irrigatiewater, wat het onderhoud vergemakkelijkt. Door het onderzoek kan het plantensortiment voor groene wanden verfijnd en uitgebreid worden. Irrigatiesystemen kunnen nu ook in Vlaanderen opgebouwd worden, zonder noodzakelijke tussenkomst van buitenlandse bedrijven. Klimhulp hoeft niet uit inox opgebouwd te worden, ook innovatieve alternatieven op basis van textiel zijn mogelijk. Innovatieve sensortechnologie kan helpen om LWS 'smart' op te volgen en de irrigatiehoeveelheid af te stemmen op de behoefte in functie van het klimaat. De kost van groene wanden kan beheerst worden door een verstandig ontwerp waarbij de toegankelijkheid voor onderhoud een grote rol speelt en door waar mogelijk te streven naar relatief eenvoudige, robuuste oplossingen die niet complexer zijn dan nodig. Zo kunnen groene wanden op grotere schaal in Vlaanderen toegepast worden. Ook in hoge appartementsgebouwen kan op vandaag groen geïntegreerd worden. Een bekend voorbeeld hiervan is de 'Bosco Verticale' in Milaan van architect Boeri, maar anno 2019 zijn dergelijke projecten ook in Vlaanderen realiseerbaar, de knowhow is nu opgebouwd.

Via de projectwebsite www.gevelgroen.be worden de resultaten van het project verder verspreid. Je vindt er een actueel overzicht van realisaties in Vlaanderen. Een neutrale bestektekst, wat het architecten gemakkelijker maakt om groene wanden in hun projecten te integreren, een plantenlijst en wetenschappelijke rapporten zullen er eind oktober 2019, bij afloop van het project, beschikbaar zijn.

Zoals op de studiedag werd aangetoond bieden groene wanden effectief een belangrijke meerwaarde voor steden, vooral op plaatsen met een hoge fijnstofconcentratie en/of geluidsniveau. Ze vormen bouwstenen voor klimaatadaptieve steden. Daarom worden ze best sterker gepromoot, bv. via subsidies in functie van de locatie. De nog relatief jonge sector van groene wanden in Vlaanderen is dankzij het onderzoek en ontwikkeling van de laatste jaren matuur geworden en staat klaar om een veel groter aantal en meer kwalitatieve groene wanden te realiseren. Laten we met z'n allen deze kans grijpen om stedelijke gebieden in Vlaanderen te vergroenen en onze welvaart en welzijn samen te verhogen.

*"Hoe meer horizontaal of verticaal groen we kunnen binnenbrengen in onze stedelijke en versteende omgeving, hoe beter we de klimaatverandering kunnen aanpakken.
En al die bomen zorgen ook voor kalmte en geluk."*

Architect Stefano Boeri

Beeldmateriaal kan u downloaden via <https://we.tl/t-QkoVtgfnfM>.

Foto's over de projecten kunnen u op vraag verzonden worden, meer info bij Filip Dobbels.

Voor vragen kan u terecht bij projectcoördinator, ir.-architect Filip Dobbels, WTCB

Tel: 02 655 77 11 - Gsm: 0478 79 90 13 - E-mail: filip.dobbels@bbri.be.

Meer info: www.gevelgroen.be (o.a. een overzicht van systemen en een lijst met realisaties van gevelgroen)

